

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης: αντιμετώπιση προκλήσεων στη Βιβλιοθήκη του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου

Χρυσάνθη Σταύρου¹, Μυρούλλα Ακρωτηριάτου², Ανδρέας Διονυσίου³

1 Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Βιβλιοθήκη, chrysanthi.stavrou@cut.ac.cy

2 Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Βιβλιοθήκη, m.akroteriatou@cut.ac.cy

3 Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Υπηρεσία Διαχείριση Περιουσίας, Γραφείο Περιβαλλοντικής Πολιτικής, andreas.dionyssiou@cut.ac.cy

Sustainable Development Goals (SDGs): challenges faced at the Cyprus University of Technology Library

Chrysanthi Stavrou¹, Myroulla Akroteriatou², Andreas Dionysiou³

1 Cyprus University of Technology, Library, chrysanthi.stavrou@cut.ac.cy

2 Cyprus University of Technology, Library, m.akroteriatou@cut.ac.cy

3 Cyprus University of Technology, Estate Management Services, Green Office andreas.dionyssiou@cut.ac.cy

Περίληψη

Οι βιβλιοθήκες καλούνται να ανταποκρίνονται στις ανάγκες που εκφράζονται τόσο από τις κοινότητες τις οποίες εξυπηρετούν όσο και από τις παγκόσμιες τάσεις και εξελίξεις. Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί μεγάλη πρόκληση για την ανθρωπότητα και οι βιβλιοθήκες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη δημιουργία συλλογικής συνείδησης για τον σκοπό αυτό.

Προκειμένου να υποστηριχθεί αποτελεσματικά η βιωσιμότητα, η Βιβλιοθήκη επιδιώκει να προωθήσει και να βελτιώσει την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και αξιών μέσω της δια βίου εκπαίδευσης με στόχο την αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού στην έννοια και τους στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης έτσι όπως έχουν τεθεί στην Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ.

Οι ΣΒΑ στην Ευρώπη αφορούν συχνότερα αλλαγές στον τρόπο ζωής και στις ατομικές συνήθειες. Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, ως πρωτοπόρο πανεπιστήμιο σε θέματα αειφορίας και βιώσιμης ανάπτυξης, μέσα από την καθημερινή του λειτουργία παράγει έργο που σχετίζεται και απαντά σε αυτές τις παγκόσμιες προκλήσεις.

Στην παρουσίαση θα σημειωθούν επιγραμματικά οι δράσεις του Πανεπιστημίου για τη βιωσιμότητα και θα αναδειχθεί η πραγμάτωση αυτού του οράματος μέσα από τη λειτουργία της ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης. Τονίζοντας τη μακρά εμπειρία των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

**28^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
Κέρκυρα, 19-21 Οκτωβρίου 2022**

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

στη διασφάλιση ποιότητας, η εισήγηση έχει σκοπό να εξετάσει τους τρόπους αναδιοργάνωσης μιας βιβλιοθήκης ώστε να λειτουργεί με γνώμονα τις αρχές της Βιώσιμης Ανάπτυξης και τους παράγοντες καθορισμού της αλληλεπίδρασης με την κοινότητα την οποία εξυπηρετεί. Με την σύνταξη έκθεσης συσχέτισης δράσεων της βιβλιοθήκης με τους ΣΒΑ τίθενται τα θεμέλια για μετασχηματισμό των λειτουργιών της προς την κατεύθυνση αυτή.

Λέξεις -κλειδιά:

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, αειφορική παιδεία

Abstract

Libraries are called upon to respond not only to the community needs for information but also to identify and embrace global trends and developments. Sustainable development is a great challenge for humanity and libraries can play an essential role in creating collective awareness for this purpose.

In order to effectively support sustainability, libraries seek to improve and facilitate the acquisition of knowledge, skills and values through lifelong learning by aiming to raise public awareness of the Sustainable Development concept and goals as set out in the Agenda 2030. The SDGs in Europe often involve changes in lifestyle and personal habits. The Cyprus University of Technology, as a pioneering university in terms of sustainability, participates in various sustainability networks and synergies and adopts a series of actions, which are related to and respond to these global challenges.

The presentation will outline the University's sustainability actions and highlight the realization of this vision through the academic library performance. Emphasizing the long experience of academic libraries in quality assurance, the paper aims to examine ways of reorganizing a library in order to operate on the Sustainable Development principles and the factors that determine the interaction with the community to which it refers. Finally, the Library attempts to lay the foundations for the transformation of its function by composing a Sustainability Report correlating the library's actions with the SDGs.

Keywords:

Sustainable Development Goals, academic libraries, sustainability literacy

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

Εισαγωγή

Μετά την περίοδο της πανδημίας, των παγκόσμιων ανακατατάξεων, την κλιματική κρίση, τις κοινωνικές ανισότητες που αυξάνονται, το ενεργειακό πρόβλημα να κλυδωνίζει τις οικονομίες, τη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας, οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες επαναπροσδιορίζουν τον ρόλο τους. Οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης είναι ένα πλαίσιο το οποίο οι βιβλιοθήκες υλοποιούν και στο οποίο συμβάλλουν από τη φύση τους. Η ανησυχία για την κλιματική αλλαγή, τις διεθνείς ανακατατάξεις και η προσήλωση στην ανάπτυξη των βιβλιοθηκών και στο ρόλο των βιβλιοθηκονόμων στα παγκόσμια ζητήματα που αντιμετωπίζουμε όλοι μας αποτέλεσε το έναυσμα για την παρούσα εργασία (Mathiasson & Jochumsen, 2022). Αντιλαμβανόμενοι την ευθύνη ευαισθητοποίησης της πανεπιστημιακής κοινότητας και της δημιουργίας θετικής επιρροής σε θέματα αειφορίας, αναγνωρίζουμε ότι τα πανεπιστήμια έχουν καθήκον να καλλιεργήσουν την αίσθηση της παγκόσμιας πολιτότητας (global citizenship) και να διασφαλίσουν ότι οι φοιτητές είναι έτοιμοι να αντιμετωπίσουν τις μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας (Hauke, 2019).

Ο δρόμος προς τη βιώσιμη ανάπτυξη απαιτεί ελεύθερη και χωρίς περιορισμούς και διακρίσεις πρόσβαση στην πληροφορία. Οι βιβλιοθήκες βοηθούν τους ανθρώπους να ασκήσουν το δικαίωμά τους στην πληροφόρηση, προστατεύουν και παρέχουν πρόσβαση στην πολιτιστική κληρονομιά, ευαισθητοποιούν και ενισχύουν την κοινότητα, την κοινωνία των πολιτών, τους οργανισμούς και την κυβέρνηση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων. (The Role of the Library in Achieving Vision 2030 Goals, χ.χ.).

Τα πανεπιστήμια αποτελούν πολυσύνθετα και ετερογενή συστήματα με ποικίλες επιστημονικές, κοινωνικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες (διδασκαλία, μάθηση και έρευνα). Η περιβαλλοντική ρύπανση και υποβάθμιση που προκαλείται από την κατανάλωση ενέργειας και υλικών μέσω αυτών των δραστηριοτήτων και λειτουργιών καθώς και την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης, θα μπορούσε να μειωθεί σημαντικά με μια αποτελεσματική επιλογή οργανωτικών και τεχνικών μέτρων (Alshuwaikhat & Abubakar, 2008).

1. Αειφορία στο Πανεπιστήμιο

Στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, η αειφορία δεν είναι κάτι άγνωστο. Η πρώτη Περιβαλλοντική Πολιτική εγκρίθηκε το 2011 κατά την 73η Συνεδρία της Διοικούσας Επιτροπής. Ακολούθησαν πάρα πολλές δράσεις και ενέργειες οι οποίες οδήγησαν, το 2017, στην ανανέωση της εν λόγω πολιτικής με πολύ μικρές διαφοροποιήσεις και με ανανέωση του οράματος και στόχου ώστε να συνάδει με αυτό του Πανεπιστημίου (Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, χ.χ.-α).

Τα τελευταία πέντε χρόνια, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου εισέρχεται πολύ δυναμικά στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής με την ανάληψη οριζόντιων πρωτοβουλιών βελτίωσης της ποιότητας ζωής στο Πανεπιστήμιο αλλά και στην κοινωνία γενικότερα. Ως εκ τούτου, από τις αρχές του 2020 όλες οι ενέργειες του Πανεπιστημίου καλύπτονται κάτω από

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

την ομπρέλα των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. «Οι στόχοι αυτοί αναφέρονται στις σημαντικότερες προκλήσεις της εποχής μας και προσδιορίζουν με σαφήνεια τον κόσμο στον οποίο θέλουμε να ζούμε. Ταυτόχρονα, μας δείχνουν την κατεύθυνση στην οποία πρέπει μαζί να εργαστούμε για να δώσουμε λύσεις σε κάθε έναν από τους 17 στόχους» (Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, χ.χ.-c; ΟΗΕ, χ.χ.).

Κατά τον στρατηγικό προγραμματισμό ανάπτυξης του Πανεπιστημίου 2020-2024, ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στον προσανατολισμό των δράσεων στο πλαίσιο των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, 2022).

1.1. Γραφείο Περιβαλλοντικής Πολιτικής (Γραφείο Αειφορίας -Sustainability Office)

Στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου λειτουργεί συγκεκριμένο Γραφείο το οποίο δημιουργήθηκε το 2011 με την έγκριση της 1ης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου. Υπάρχει ένας συντονιστής, με σκοπό τη διαχείριση θεμάτων Περιβάλλοντος/Αειφορίας του Πανεπιστημίου. Αυτό καθιστά το Πανεπιστήμιο πρωτοπόρο στην Κύπρο και συνάδει με τις βασικές αρχές των υπολοίπων Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (και όχι μόνο), που θεωρούν απαραίτητο ένα Γραφείο υπεύθυνο για την Αειφορική Ανάπτυξη του οργανισμού τους.

Το Γραφείο διαχειρίζεται ξεχωριστή ιστοσελίδα¹ και μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπου μπορεί κάποιος να ενημερωθεί για θέματα αειφορίας στο Πανεπιστήμιο.

1.2. Εξοικονόμηση Ενέργειας

Σε τακτά χρονικά διαστήματα, στο Πανεπιστήμιο υλοποιούνται διάφορες εκστρατείες εξοικονόμησης ενέργειας, κυρίως μέσω ενημερώσεων στα γραφεία του προσωπικού, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και με συγκριτικά αποτελέσματα. Καταγράφονται όλα τα δεδομένα κατανάλωσης ρεύματος και συντάσσεται έκθεση συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας του Πανεπιστημίου, δηλώνοντας τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και με ποιο τρόπο αντιμετωπίστηκαν ή μπορούν να αντιμετωπιστούν. Επίσης, σε διάφορα κτίρια έχουν εγκατασταθεί συστήματα παρακολούθησης κατανάλωσης ενέργειας σε πραγματικό χρόνο, τα οποία απορροφούν στο 50% της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος. Σκοπός της εγκατάστασης είναι η αποφυγή υπερβολικής κατανάλωσης και η επιβεβαίωση ότι τα συστήματα ψύξης/θέρμανσης έχουν κλείσει με το τέλος της εργάσιμης μέρας.

1.3. Διαχείριση Αποβλήτων – Ανακύκλωση

Το Γραφείο συντονίζει τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων που εξάγονται από τα εργαστήρια, βάσει της νομοθεσίας και της πολιτικής του Πανεπιστημίου. Όλα τα απόβλητα περισυλλέγονται και προωθούνται για επεξεργασία μέσω εταιρειών που είναι αδειοδοτημένες από το Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Επίσης, το Γραφείο διαχειρίζεται το σύστημα ανακύκλωσης χαρτιού, πλαστικού, μετάλλου, μπαταριών, λαμπτήρων, μελανιών, ηλεκτρονικού εξοπλισμού,

---

¹ <http://green.cut.ac.cy/>

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

αποβλήτων από κατεδαφίσεις κτηρίων, κτλ. Σε όλες τις περιπτώσεις η διαχείριση γίνεται μέσω εταιρειών που είναι αδειοδοτημένες από το Τμήμα Περιβάλλοντος.

1.4. Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ), αφορούν τη συμπερίληψη περιβαλλοντικών παραμέτρων κατά τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων, από τις Αναθέτουσες Αρχές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Νόμων περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων, με στόχο τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τη διατήρηση της οικονομικής βιωσιμότητας (Κυπριακή Δημοκρατία, 2014). Στο Πανεπιστήμιο γίνονται προσπάθειες ενσωμάτωσης αυτών των προδιαγραφών, όπου είναι εφικτό, κατά τη διαδικασία αγοράς προϊόντων (όπως εξοπλισμού γραφείου, κτηριακού εξοπλισμού) ή υπηρεσιών (όπως συντήρηση κτηρίων, υπηρεσίες μεταφοράς, καθαρισμού και τροφοδοσίας), οι προδιαγραφές των οποίων εμπεριέχουν στοιχεία τα οποία οδηγούν στην εξασφάλιση προϊόντων/υπηρεσιών που είναι φιλοπεριβαλλοντικά και λιγότερο επιβλαβή από άλλα.

1.5. Πιστοποίηση με το περιβαλλοντικό πρότυπο EMAS

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι το πρώτο Κυπριακό Πανεπιστήμιο που πιστοποιείται με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου - EU Eco-Management and Audit Scheme (EMAS) για τρία κτήριά του, επιβεβαιώνοντας επίσημα την ιδιαίτερή του έγνοια για τη προστασία του περιβάλλοντος (European Commission, χ.χ.). Τα κτήρια που πιστοποιήθηκαν είναι το κτήριο της Πρυτανείας, το κτήριο Διοικητικών Υπηρεσιών και τα γραφεία του Τμήματος Χημικών Μηχανικών (Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, χ.χ.-b).

1.6. Προώθηση Περιβαλλοντικής Συνείδησης και Κουλτούρας

Το Γραφείο συνεργάζεται με όλες τις υπηρεσίες και τα ακαδημαϊκά τμήματα σε θέματα εφαρμοσμένης Περιβαλλοντικής Διαχείρισης με σκοπό την εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων και εξεύρεσης λύσεων για προβλήματα ή ανάγκες που προκύπτουν στο Πανεπιστήμιο. Ταυτόχρονα, το Γραφείο βρίσκεται δίπλα στους φοιτητές αλλά και στους μαθητές σχολείων με τακτικές ενημερωτικές συναντήσεις είτε σε σχολεία είτε στους χώρους του Πανεπιστημίου.

1.7. Ομάδες εργασίας

Από τον Ιανουάριο του 2020 το Πανεπιστήμιο όρισε ακαδημαϊκό σύμβουλο για θέματα βιωσιμότητας, ενώ από τον Οκτώβριο του 2020 δημιούργησε υβριδική ομάδα για συντονισμό των ενεργειών για τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, αποτελούμενη από ακαδημαϊκούς και διοικητικούς λειτουργούς του Πανεπιστημίου. Επίσης, από το 2017 λειτουργεί και η υβριδική ομάδα *Αειφορικής Παιδείας, Έρευνας και Ανάπτυξης* η οποία σκοπό έχει την οργάνωση και καθοδήγηση του Πανεπιστημίου στην ανάπτυξη του με εφαρμογές μεγάλων έργων αειφορίας.

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

Ένα σημαντικό παράδειγμα αυτών των έργων είναι και η πρόσφατη έκθεση καταγραφής των ρύπων διοξειδίου του άνθρακα του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου στο πλαίσιο συνεργασίας της υβριδικής ομάδας *Αειφορικής Παιδείας, Έρευνας και Ανάπτυξης* και του Ενεργειακού Γραφείου Κύπρου. Τον Ιούνιο του 2022 το Πρυτανικό Συμβούλιο αποφάσισε όπως συμμετέχει στην παγκόσμια πρωτοβουλία και εκστρατεία “Race to Zero for Universities and Colleges” για ένα κόσμο μηδενικού άνθρακα με εγγραφή στην πλατφόρμα που δηλώνει τη δέσμευση του για απανθρακοποίηση (EAUC – The Alliance for Sustainability Leadership in Education, χ.χ.). Στο επόμενο έτος, θα κατατεθεί σχέδιο δράσης με συγκεκριμένους στόχους, τρόπους παρακολούθησης και επίτευξης των στρατηγικών στόχων προς την κατεύθυνση αυτή.

2. Βιώσιμη ανάπτυξη Βιβλιοθήκης

Σύμφωνα με τον ορισμό της IFLA, «μια πράσινη και βιώσιμη βιβλιοθήκη είναι μια βιβλιοθήκη που λαμβάνει υπόψη την περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα» (IFLA ENSULIB Section, χ.χ.). Όπως αναφέρει ο Aulisio (2013), η πράσινη βιβλιοθήκη δεν συνεπάγεται απαραίτητα ένα πράσινο κτίριο, αλλά περιλαμβάνει γενικότερα μια πράσινη αποστολή που προωθεί τη βιωσιμότητα μέσω της εκπαίδευσης, των λειτουργιών και της προβολής. Συμμετέχοντας σε αυτές τις δραστηριότητες, οι βιβλιοθηκονόμοι μπορούν να υποστηρίξουν μια ηθική και ακαδημαϊκή αποστολή εργαζόμενοι στο πλαίσιο ενός βιώσιμου τρόπου ζωής (sustainable lifestyle) που θα καλύψει πλήρως την πανεπιστημιακή κοινότητα και πέρα από αυτήν (Aulisio, 2013).

Οι πράσινες βιβλιοθήκες εστιάζουν σε υπηρεσίες, δραστηριότητες, εκδηλώσεις, βιβλιογραφία και έργα που σχετίζονται με κάθε είδους στόχο βιωσιμότητας της Ατζέντας των Ηνωμένων Εθνών 2030, αναδεικνύοντας τον κοινωνικό ρόλο και την ευθύνη των βιβλιοθηκών ως ηγετών στην εκπαίδευση για την αειφορία (Hauke, 2019).

2.1. 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Η Βιβλιοθήκη του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου μέσα από το καθημερινό της έργο συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης που έχουν τεθεί από τον ΟΗΕ. Μια μικρή ομάδα βιβλιοθηκονόμων ξεκίνησε συστηματική ενασχόληση με το θέμα, συμμετέχοντας σε εκπαιδευτικά προγράμματα, αναπτύσσοντας επικοινωνία με το Γραφείο Περιβαλλοντικής Πολιτικής, και συμμετέχοντας σε επιτροπές και ομάδες εργασίας του Πανεπιστημίου.

Ακολουθώντας τις συστάσεις της IFLA, ως πρώτο βήμα για τη δέσμευση στην Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ τέθηκε η καταγραφή των υφιστάμενων ενεργειών της Βιβλιοθήκης και ο συσχετισμός τους με τους 17 στόχους ώστε να διαφανεί η συμβολή της στη βιώσιμη ανάπτυξη (IFLA, χ.χ.).

28^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
Κέρκυρα, 19-21 Οκτωβρίου 2022

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

Δράσεις/Ενέργειες Βιβλιοθήκης	Αντιστοίχιση στόχων
Η ΒΤΠΚ υποστηρίζει τους ΣΒΑ παρέχοντας...	
Ανοικτή πρόσβαση στο ευρύ κοινό τόσο για χρήση των χώρων, χρήση των έντυπων πηγών, ελεύθερη πρόσβαση στο δίκτυο του πανεπιστημίου και κατ' επέκταση στις ηλεκτρονικές πηγές και εργαλεία.	1, 10
Δανεισμός έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού	12, 13
Εργοδότηση φοιτητών με κοινωνικοοικονομικά κριτήρια με πόρους του πανεπιστημίου.	1, 4, 8, 10
Διατηρώντας και αναπτύσσοντας συλλογές στα θεματικά αντικείμενα που διδάσκονται στο πανεπιστήμιο και με την αξιοποίηση των θεματικών βιβλιοθηκονόμων βοηθά στην προαγωγή της έρευνας για τα επιμέρους θέματα των στόχων Αναπτύσσοντας και προβάλλοντας το υλικό που συγκεντρώνεται μέσω των θεματικών πυλών (14 συνολικά) ²	2, 3, 6, 7, 16
Δημιουργία και εξοπλισμός δωματίου θηλασμού για χρήση τόσο από τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας όσο και από μέλη της τοπικής κοινωνίας – Συνεργασία με Επιτροπή Ισότητας του Πανεπιστημίου	3, 5
Ανάπτυξη συλλογής Σχολής Επιστημών Υγείας (Νοσηλευτική, Αποκατάσταση, Περιβαλλοντική & Δημόσια Υγεία)	3, 16
Μοντέλο θεματικού βιβλιοθηκονόμου, ένας βιβλιοθηκονόμος εξειδικευμένος για τα θέματα της κάθε σχολής του πανεπιστημίου (5 βιβλιοθηκονόμοι υποστηρίζουν τις 7 Σχολές και το Κέντρο Γλωσσών), υπεύθυνος για την εκπαίδευση των φοιτητών στην καλλιέργεια δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας, στην ανάπτυξη της συλλογής στα θεματικά του αντικείμενα και γνώστης των βάσεων δεδομένων και των εργαλείων της Βιβλιοθήκης.	3, 4
Συντονισμός και διαχείριση του Ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus+ με τίτλο «Building the Capacity of Educators & Librarians in Information Literacy» (EDUCABILITY). Στοχεύει στην ανάπτυξη ενός ελεύθερα διαθέσιμου, ηλεκτρονικού «Ενιαίου Πακέτου Εκπαίδευσης Πληροφοριακής Παιδείας» για εκπαιδευτές και βιβλιοθηκονόμους το οποίο θα περιλαμβάνει 6	4, 16, 17

² <https://libguides.cut.ac.cy/>

28^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
Κέρκυρα, 19-21 Οκτωβρίου 2022

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

διακριτά πακέτα διδακτέας ύλης για τις ακόλουθες υπάρχουσες και αναδυόμενες παιδείες: Ψηφιακή Παιδεία, Παιδεία μέσω κινητών συσκευών, Μέσα και Πληροφοριακή Παιδεία, Κριτική Πληροφοριακή Παιδεία, Παιδεία Δεδομένων και Παιδεία της Αειφορίας. ³ Το έργο ολοκληρώνεται το 2023 και θα μπορεί να υιοθετηθεί σαν μάθημα από οποιαδήποτε βιβλιοθήκη ή σχολείο	
Δημιουργία ποδηλατοστάσιου στον εξωτερικό χώρο της Βιβλιοθήκης	3, 7, 11
Ανάπτυξη και υλοποίηση Μαθήματος Βιβλιοθήκης για όλα τα τμήματα του πανεπιστημίου. Το τελευταίο έτος έχουν γίνει 30 ομαδικά εκπαιδευτικά σεμινάρια για όλες τις σχολές, 1 μάθημα πληροφοριακής παιδείας με ects (12 συναντήσεις) στο Τμήμα Γεωπονικών Επιστημών, 50 ατομικά εκπαιδευτικά σεμινάρια.	4, 16
Ελεύθερη και ανοικτή πρόσβαση στους χώρους της ΒΤΠ με διευρυμένο ωράριο καθώς και εξασφάλιση επιπλέον χώρων μέσα από συμφωνίες για διευκόλυνση της μάθησης. Εξ αποστάσεως πρόσβαση 24/7 για όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας	4, 9, 16
Συμφωνία μεταξύ οκτώ πανεπιστημίων της Κύπρου για ελεύθερη και δωρεάν πρόσβαση των μελών τους σε όλες της βιβλιοθήκες για χρήση του χώρου και δανεισμό του υλικού	4, 16
Συνεργασία με το Δίκτυο Ενίσχυσης και Ανάπτυξης της Μάθησης του Πανεπιστημίου για διοργάνωση σεμιναρίων	4
Ανάπτυξη Παιδικής Επιστημονικής Συλλογής με το μότο «Επιστήμονας δεν γεννιέσαι αλλά γίνεσαι!». Η συλλογή συγκεντρώνει παιδικό επιστημονικό υλικό ώστε να προσφέρει την ευκαιρία στους μικρούς επισκέπτες της βιβλιοθήκης να αντιλαμβάνονται τα θεματικά αντικείμενα που διδάσκονται στο Πανεπιστήμιο. Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση σε υλικό που προάγει τη βιωσιμότητα	4
Διάθεση χώρων Βιβλιοθήκης για διεξαγωγή Συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων	9, 11

³ <https://educability.cut.ac.cy/>

28^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
Κέρκυρα, 19-21 Οκτωβρίου 2022

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

Υποστήριξη φοιτητών με προβλήματα όρασης με τη ψηφιοποίηση υλικού και την παροχή προγράμματος ανάγνωσης	4, 10, 16
Απασχόληση ατόμων με ειδικές ανάγκες (σύνδρομο down, αυτισμό) για εκτέλεση απλοποιημένων εργασιών	10
Ψηφιοποίηση 15 ολοκληρωμένων Αρχείων/Συλλογών με συνολικό αριθμό τεκμηρίων περίπου 31,205 και δημιουργία αποθετηρίων διατήρησης πολιτιστικής κληρονομιάς ⁴⁵ – Δημιουργία πλατφόρμας πληθοπορισμού (crowdsourcing) για διατήρηση της μνήμης των κατεχόμενων πόλεων και χωριών της Κύπρου ⁶	11
Δημιουργία και υποστήριξη Συλλογικού Καταλόγου Σχολικών Βιβλιοθηκών Κύπρου ⁷	11
Στέγαση της Κεντρικής Βιβλιοθήκης και των γραφείων του προσωπικού σε ιστορικά διατηρητέα κτήρια της πόλης – αξιοποίηση παλιών εγκαταλελειμμένων κτηρίων προσφέροντας τους εκσυγχρονισμό και νέα χρήση μέσω αναπαλαίωσης.	11
Χρηματοδότηση του έργου αναπαλαίωσης και εξοπλισμού του κτηρίου της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λεμεσού. Εγκατάσταση συστήματος γεωθερμίας για υποβοήθηση των συστημάτων ψύξης και θέρμανσης του κτηρίου. Υποστήριξη του έργου καταλογογράφησης, αναδιοργάνωση των υπηρεσιών εξυπηρέτησης χρηστών και συστέγαση συλλογών προσφέροντας στην πόλη τη Δημοτική Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη Λεμεσού	11
Συμμετοχή στο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης του πανεπιστημίου (σημεία ανακύκλωσης για χαρτί, πλαστικό, μπαταρίες, άδεια μελανοδοχεία εκτυπωτών, απόσυρση παλιών συσκευών, πόσιμο νερό για τους εργαζόμενους, βιοδιασπώμενα ποτήρια, χρήση μόνο ανακυκλώσιμου χαρτιού, ρύθμιση εκτυπωτών για εκτύπωση και στις δύο σελίδες κάθε φύλλου, χρήση οικολογικών καθαριστικών, μετακίνηση με κοινό όχημα (carpooling) κλπ)	13

⁴ <https://helates.cut.ac.cy/>

⁵ <https://athena.cut.ac.cy/s/lib/page/about>

⁶ <https://crowdsourcing.cut.ac.cy/>

⁷ <https://dionisos.cut.ac.cy/>

28^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
Κέρκυρα, 19-21 Οκτωβρίου 2022

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

Ομάδα Ασφάλειας και Υγείας με εκπαιδευμένους βιβλιοθηκονόμους ασχολείται με την ενεργειακή και περιβαλλοντική διαχείριση του κτηρίου Βιβλιοθήκης - Καταρτισμένοι πρώτοι βοηθοί σε όλα τα κτήρια	13
Οργανωμένες ξεναγήσεις σε μαθητές και άλλα κοινωνικά σύνολα στο χώρο της Βιβλιοθήκης όπου πάντα γίνεται ειδική αναφορά στην παραπληροφόρηση και τις ψευδείς ειδήσεις	16
Διατήρηση του ιδρυματικού καταθετηρίου ανοικτής πρόσβασης ΚΤΙΣΙΣ, το οποίο συγκεντρώνει την πνευματική ζωή και ερευνητική δραστηριότητα του Πανεπιστημίου, διαφυλάσσοντας, διαδίδοντας και προωθώντας την επιστημονική έρευνα στην τοπική και διεθνή επιστημονική κοινότητα ⁸	4, 10, 16
Έμπρακτη υποστήριξη της Ανοικτής Πρόσβασης εξασφαλίζοντας κονδύλια για χρηματοδότηση δημοσιεύσεων τόσο από ιδιωτικές εταιρείες όσο και από το ίδιο το Πανεπιστήμιο. Από το 2013 χρηματοδοτήθηκαν 202 δημοσιεύσεις σε περιοδικά ανοικτής πρόσβασης. Επιπλέον, γίνεται συστηματική ενημέρωση των ακαδημαϊκών με τη διοργάνωση ημερίδων, ενημερωτικών συναντήσεων, κλπ	10, 16
Κοινοπραξία Κυπριακών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών – Συνεργασία μεταξύ βιβλιοθηκών για δανεισμό, διαδανεισμό, καταλογογράφηση και συμφωνίες με εκδότες/προμηθευτές για συνδρομές σε ηλεκτρονικό υλικό ⁹	16, 17
Σχεδιασμός και υλοποίηση προγράμματος για τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ αξιοποιώντας το βιβλίο Σώστε τη γη μας και τις μελλοντικές γενιές: μια ιστορία για την αειφόρο ανάπτυξη (πιο κάτω αναλυτικά)	17
Συμμετοχή βιβλιοθηκονόμων στις Ομάδες “Αειφορική Παιδεία, Έρευνα & Ανάπτυξη”, “17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης” και “Υποδομές Μάθησης”	17

Για τη δημιουργία του πίνακα χρησιμοποιήθηκε το Έντυπο της IFLA με τίτλο *Οι βιβλιοθήκες μπορούν να οδηγήσουν στην επίτευξη ολόκληρης της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ: οι στόχοι ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών* (IFLA, 2016).

⁸ <https://ktisis.cut.ac.cy/>

⁹ <https://clc.cut.ac.cy/>

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

Η πιο πάνω καταγραφή και ομαδοποίηση βοήθησε στον εντοπισμό των “κενών” πεδίων και τον προσδιορισμό των πεδίων στα οποία μπορεί να έχει αντίκτυπο η Βιβλιοθήκη. Βαση αυτών, στο επόμενο στάδιο, η Βιβλιοθήκη άρχισε να οργανώνει τις επόμενες ενέργειες. Ακολουθούν οι δράσεις που υλοποιήθηκαν την τρέχουσα ακαδημαϊκή χρονιά.

2.2. Πρόγραμμα για τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ

Με στόχο την εξοικείωση των παιδιών με τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, οι βιβλιοθηκονόμοι σχεδίασαν και υλοποίησαν ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα αξιοποιώντας το βιβλίο *Σώστε τη γη μας και τις μελλοντικές γενιές: μια ιστορία για την αειφόρο ανάπτυξη* (Βουκής & Βουκή-Ξενοφώντος, 2020). Το πρόγραμμα παρακολούθησαν 65 περίπου παιδιά που συμμετείχαν στο καλοκαιρινό σχολείο “SummerCamp” του Πανεπιστημίου, ηλικίας 9-16 ετών, χωρισμένα σε 3 ηλικιακές ομάδες. Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε με τη χρήση εκπαιδευτικού υλικού για τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης αναγνωρισμένου από τον ΟΗΕ. Συγκεκριμένα το **Μεγαλύτερο Μάθημα του Κόσμου** «αποτελεί ένα εκπαιδευτικό υλικό που διατίθεται παγκοσμίως και στόχο έχει να συμβάλλει στην αφύπνιση, ενημέρωση και εκπαίδευση των μαθητών 6 έως 15 ετών στα θέματα των Παγκόσμιων Στόχων, διαμορφώνοντας τους ενεργούς πολίτες του αύριο» (InAction, 2019).

Αρχικά τα παιδιά είχαν παρακολουθήσει με τους εκπαιδευτές το βίντεο “Η Μαλάλα μας μιλάει για τους 17 Παγκόσμιους Στόχους” (Βιωματικό Σχολείο, χ.χ.). Με την έναρξη του προγράμματος το βιβλίο μοιράστηκε σε όλα τα παιδιά και τους εκπαιδευτές, έγινε μια εισαγωγή από τον συγγραφέα και ακολούθησαν ερωτήσεις και συζήτηση. Στη συνέχεια ο βιβλιοθηκονόμος-συντονιστής έκανε μια εισαγωγή για τη βιώσιμη ανάπτυξη και μέσα από τον διάλογο με τα παιδιά αναδύονταν και παρουσιάζονταν όλοι οι στόχοι του ΟΗΕ.

Κατόπιν τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες των δύο ατόμων, επέλεξαν ένα στόχο και παρέλαβαν υλικό για τις δραστηριότητες που θα ακολουθούσαν. Οι δραστηριότητες αφορούσαν: 1. μελέτη πληροφοριών για τον κάθε στόχο από φυλλάδιο που τους δόθηκε, απάντηση σε ερώτηση και λύση φυλλαδίου δραστηριοτήτων, 2. σύνδεση του στόχου με τον αντίστοιχο ήρωα του βιβλίου και ανάγνωση της σελίδας που τον αφορά, 3. καταγραφή σκέψεων-δράσεων στον κρίκο της χάρτινης αλυσίδας, 4. Εντοπισμός ενός βιβλίου από τον κατάλογο της Βιβλιοθήκης που να σχετίζεται με τον επιλεγμένο στόχο.

Τις μέρες που ακολούθησαν, οι βιβλιοθηκονόμοι συναντήθηκαν με τα παιδιά ώστε να ενώσουν τους κρίκους της χάρτινης αλυσίδας για τους στόχους και να συζητήσουν τις ενέργειες που κατέγραψαν καθώς και για τη συνολική εμπειρία τους.

3. Μελλοντικές δράσεις

Η σημαντικότερη λειτουργία της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης είναι η υποστήριξη της έρευνας. Αναπτύσσοντας τη συλλογή σε θέματα βιωσιμότητας και οργανώνοντας διαδικτυακούς πόρους όπως μία θεματική πύλη, οι βιβλιοθηκονόμοι ενισχύουν την έρευνα του διδακτικού

28^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Κέρκυρα, 19-21 Οκτωβρίου 2022

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

προσωπικού και τις εκπαιδευτικές δυνατότητες των φοιτητών (Aulisio, 2013). Ταυτόχρονα, συγκεντρώνουν υλικό στο οποίο θα βασιστούν για μελλοντικές εκδηλώσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Για το σκοπό αυτό η Βιβλιοθήκη προτίθεται να καλέσει τους ακαδημαϊκούς να προτείνουν τίτλους που αφορούν την βιωσιμότητα στον κλάδο τον οποίον υπηρετούν.

Επιπλέον, σε συνεργασία με όλα τα Γραφεία της Βιβλιοθήκης, οι όροι βιωσιμότητα, βιώσιμη ανάπτυξη, αειφορία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως παραδείγματα αναζήτησης κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών σεμιναρίων της Βιβλιοθήκης (Aulisio, 2013). Αυτό από μόνο του σίγουρα δεν είναι αρκετό, αλλά σε συνδυασμό με άλλες δράσεις όπως την εισαγωγική παρουσίαση για την αειφορία στους νεοεισερχόμενους φοιτητές, τα σύντομα μηνύματα στις οθόνες των υπολογιστών στο χώρο της Βιβλιοθήκης, στα μηχανήματα αυτόματου δανεισμού-επιστροφών, κλπ. σταδιακά, θα έχουν αντίκτυπο.

Σε συνεργασία με το Γραφείο Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου, η Βιβλιοθήκη προγραμματίζει κατά τη διάρκεια του έτους:

- μικρές εκστρατείες ενημέρωσης για διάφορα θέματα που απασχολούν την κοινότητα όπως περιορισμός των εκτυπώσεων, περιορισμός των μπουκαλιών μιας χρήσης για νερό, χρήση προσωπικών επαναχρησιμοποιούμενων δοχείων για καφέ και φαγητό από το εστιατόριο του πανεπιστημίου
- ενημερωτικές εκδηλώσεις για τη διάδοση των 17 στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ, στις οποίες θα συμμετέχουν άτομα σχετικά με τον αντίστοιχο στόχο, τόσο ακαδημαϊκοί όσο και εκπρόσωποι από τον επιχειρηματικό κόσμο.

Κάποιες άλλες ενέργειες αφορούν την εξοικονόμηση χαρτιού και τη μείωση χρήσης των φωτοτυπικών μηχανών. Για το λόγο αυτό θα γίνει εισήγηση για καθορισμό μέγιστου ετήσιου αριθμού φωτοτυπιών/εκτυπώσεων ανά φοιτητή και ενέργειες για αγορά σαρωτή βιβλίων για την αυτοεξυπηρέτηση των χρηστών στη δημιουργία φωτοαντιγράφων σε ηλεκτρονική μορφή.

Τα παραδείγματα που αναφέρθηκαν στην παρούσα εισήγηση θα μπορούσαν να αντιγραφούν και από άλλες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, αλλά αναμφίβολα το κίνημα της αειφορίας παρέχει στους βιβλιοθηκονόμους πολλές ευκαιρίες που πρέπει να διερευνηθούν ακόμη (Less κ.ά., 2012). Όπως για παράδειγμα, η ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων σχετικά με τη βιωσιμότητα από τις Σχολές Βιβλιοθηκονομίας. Επιπλέον, μέσα από το βραβείο “Green Library Award” που υιοθέτησε η IFLA, αναδεικνύεται πληθώρα δράσεων αειφορίας από βιβλιοθήκες σε όλο τον κόσμο (IFLA, χ.χ.).

Σε μια νέα εξέλιξη, οι αρχές του Πανεπιστημίου ανακοίνωσαν το νέο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών στη Βιώσιμη Ανάπτυξη (BSc Sustainable Development). Το πρόγραμμα σχεδιάζεται στα πλαίσια της Συμμαχίας «Ευρωπαϊκό Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο-EU+» στην οποία το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου συμμετέχει τα τελευταία 2 χρόνια με άλλα 7 Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, με κοινό όραμα τη δημιουργία ενός κοινού Ευρωπαϊκού

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

Τεχνολογικού Πανεπιστημίου με κεντρικό πυλώνα «Think human first» και με το θέμα της βιωσιμότητας να βρίσκεται ψηλά στην ατζέντα του» (Paideia-News.com, 2022).

Κατ' επέκταση, η ένταξη συγκεκριμένων στόχων βιώσιμης ανάπτυξης της Βιβλιοθήκης επιβάλλεται στον νέο στρατηγικό σχεδιασμό του Πανεπιστημίου για το 2024-2030.

4. Συμπεράσματα και προκλήσεις

Οι βιβλιοθήκες παγκόσμια αναλαμβάνουν δράσεις και παρέχουν υπηρεσίες που κάνουν τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης πραγματικότητα. Για την υιοθέτηση ολιστικής προσέγγισης της αιφροδίας όμως, οι βιβλιοθήκες πρέπει να διαμορφώσουν και να αναπτύξουν ολοκληρωμένες πράσινες στρατηγικές πέρα από οικολογικούς σχεδιασμούς και ένα πράσινο ή φιλικό προς το περιβάλλον κτήριο (Aulisio, 2013; Hauke, 2019; Jones & Wong, 2016). Τέτοιες στρατηγικές θα μπορούσαν να επικεντρωθούν στους χρήστες και την κοινότητα που υπηρετούν, αλλά και στον ενεργό ρόλο της βιβλιοθήκης και των βιβλιοθηκονόμων.

Ως ενεργοί παράγοντες της αλλαγής και ως σημαντικοί εταίροι στην εκπαίδευση με κοινωνική ευθύνη, οι τελευταίοι αναμένεται να είναι μέρος της αφύπνισης, να αναλάβουν δράση και να παρέχουν τους χώρους και τις ευκαιρίες για ενεργοποίηση της κοινότητας (Hauke, 2019; Mathiasson & Jochumsen, 2022). Παράλληλα, υπάρχει μια επείγουσα ανάγκη να υποστηρίξουν ο ένας τον άλλον ως επαγγελματίες, να προωθούν κοινότητες μάθησης και να οραματίζονται μαζί για τη διατήρηση της ζωής στον πλανήτη σε όλες τις πτυχές της, για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων και τη διασφάλιση της ευημερίας των μελλοντικών γενεών (Charney, 2014; Hauke, 2018; Mathiasson & Jochumsen, 2022).

Το στοίχημα της Βιβλιοθήκης, λοιπόν, είναι να συμβάλει στην καλλιέργεια συνείδησης βιωσιμότητας στους σημερινούς φοιτητές, αυριανούς απόφοιτους, επιστήμονες, επιχειρηματίες, ψηφοφόρους, πολιτικούς και φορείς χάραξης πολιτικής. Να συμβάλει στην αλλαγή της κοσμοθεωρίας της νέας γενιάς προβληματίζοντας τον καθένα ξεχωριστά να θέσει το ερώτημα στον εαυτό του, τι μπορώ να κάνω σήμερα ή αύριο, αυτή τη βδομάδα, αυτό τον μήνα, φέτος, μέχρι το 2030, μέχρι το 2050 (Figueres & Rivett-Carnac, 2021).

Βιβλιογραφία

- Alshuwaikhat, H. M., & Abubakar, I. (2008). An integrated approach to achieving campus sustainability: assessment of the current campus environmental management practices. *Journal of Cleaner Production*, 16(16), 1777–1785.
<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2007.12.002>
- Aulisio, G. J. (2013a). Green libraries are more than just buildings. *Electronic Green Journal*, 1(35).
<https://doi.org/10.5070/g313514058>
- Charney, M. (2014). ‘Becoming Sustainability Leaders: A Professional Development Experience for Librarians’ in Focus on Educating for Sustainability: Toolkit for Academic Libraries. *University Libraries Publication Series*.
- EAUC – The Alliance for Sustainability Leadership in Education. (χ.χ.). *Race to Zero for Universities and Colleges*. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <https://www.educationracetozero.org/>
- European Commission. (χ.χ.). *EMAS – Environment - European Commission*. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <https://ec.europa.eu/environment/emas/>
- Figueres, C., & Rivett-Carnac, T. (2021). *Το μέλλον που επιλέγουμε: πως θα επιβιώσουμε από την κλιματική κρίση*. Ίκαρος.
- Hauke, P. (2018). *From Information Literacy to Green Literacy: Training Librarians as Trainers for Sustainability Literacy*.
- Hauke, P. (2019). *Green Libraries Towards Green Sustainable Development: Best Practice Examples from IFLA Green Library Award 2016-2019*. <https://www.ifla.org/environment-sustainability-and-libraries>
- IFLA. (χ.χ.-a). *IFLA Green Library Award – IFLA*. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <https://www.ifla.org/g/environment-sustainability-and-libraries/ifla-green-library-award/>
- IFLA. (χ.χ.-b). *Take Action!* Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <https://www.ifla.org/take-action/>
- IFLA. (2016). *Οι βιβλιοθήκες μπορούν να οδηγήσουν στην επίτευξη ολόκληρης της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ: οι στόχοι ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών*.
<https://repository.ifla.org/handle/123456789/295>
- IFLA ENSULIB Section. (χ.χ.). *What is a Green Library? – IFLA*. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <https://www.ifla.org/ifla-green-library-definition/>
- InAction. (2019). *Το Μεγαλύτερο Μάθημα του Κόσμου - in action for a better world*. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <https://inactionforabetterworld.com/το-μεγαλύτερο-μάθημα-του-κόσμου/>
- Jones, L., & Wong, W. (2016). More than just a green building: Developing green strategies at the Chinese University of Hong Kong Library. *Library Management*, 37(6–7), 373–384.
<https://doi.org/10.1108/LM-05-2016-0041>

28^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
Κέρκυρα, 19-21 Οκτωβρίου 2022

«Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή»

Less, A. M., Filar Williams, B., Dorsey Less, S., & Dorsey, S. (2012). *Librarians as Sustainability Advocates, Educators and Entrepreneurs*.

Mathiasson, M. H., & Jochumsen, H. (2022a). Libraries, sustainability and sustainable development: a review of the research literature. Στο *Journal of Documentation*. Emerald Group Holdings Ltd. <https://doi.org/10.1108/JD-11-2021-0226>

Paideia-News.com. (2022). *Κοινό πρόγραμμα σπουδών από το ΤΕΠΑΚ με άλλα επτά Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια*. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από https://paideia-news.com/tepak-b/2022/10/07/koino-programma-spyouon-apo-to-tepak-me-alla-epta-eyropaika-panepistimia/?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=newsletter&fbclid=IwAR2dRZaHzOFMXkw5yhceOPTDxLsJR97471nO8Rf8rAQDB293tRoYWnYciCg

The Role of the Library in Achieving Vision 2030 Goals. (χ.χ.). Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <https://scalar.usc.edu/works/cec-journal-issue-2/the-role-of-the-library-in-achieving-vision-2030-goals>

Βιωματικό Σχολείο. (χ.χ.). *Η Μαλάλα μας μιλάει για τους 17 Παγκόσμιους Στόχους - YouTube*. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <https://youtu.be/rpaAKISXGiE>

Βουκής, Μ., & Βουκή-Ξενοφώντος, Χ. (2020). *Σώστε τη γη μας και τις μελλοντικές γενιές: μια ιστορία για την αειφόρο ανάπτυξη*. <https://www.generation-sustainability.com/>

Κυπριακή Δημοκρατία. (2014). *Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις*. Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών.

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. (χ.χ.-α). *Γραφείο Περιβαλλοντικής Πολιτικής*. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <http://green.cut.ac.cy/>

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. (χ.χ.-β). *Περιβαλλοντική Δήλωση EMAS | Γραφείο Περιβαλλοντικής Πολιτικής*. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <http://green.cut.ac.cy/emas/>

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. (χ.χ.-γ). *SDGs@cut*. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <http://sdgs.cut.ac.cy/>

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. (2022). *Στρατηγικός Προγραμματισμός Ανάπτυξης 2020-2024*. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2022, από <https://www.cut.ac.cy/university/strategic-plan/>